

Sammanställning
av förslag till
förändringar av
S:t Nikolai kyrka.

Mitt i staden, mitt i livet

DEL
2

PROJEKTGRUPP S:T NIKOLAI
1 NOVEMBER 2022:

Lars Björksell
Joakim Eliasson
Alf Eriksson
Jan-Olof Johansson
Christina Nillius
Jannike Karlsson
Lennart Persson

*Sänd gärna tankar och åsikter gällande förslagen till
kyrkoherde Lars Björksell: lars.bjorksell@svenskakyrkan.se
www.svenskakyrkan.se/halmstad*

Svenska kyrkan
HALMSTADS FÖRSAMLING

Förändringar av S:t Nikolai kyrka

S:t Nikolai kyrka är en mycket vacker, välhållen och funktionell kyrka belägen på en plats som var strategisk när kyrkan byggdes och kommer att vara strategisk i framtiden. Att vårda och förvalta kyrkobyggnaden har varit en uppgift för generationer av halmstadsbor. Att utveckla den med kärlek till och respekt för byggnaden är att försäkra att kommande generationer kommer att fortsätta kunna ha förmånen att samlas i S:t Nikolai.

Varje kyrka har sina årsringar, varje tidsålder syns. Vissa ingrepp är mer iögonfallande, andra kan mer anas av den som är insatt i kyrkans historia. Tillsammans visar årsringarna att S:t Nikolai hela tiden, från 1400-talet och framåt, har varit i en ständig utvecklingsprocess.

Det finns stora krav och många förväntningar på ett kyrkorum, speciellt ett kyrkorum som ligger i centrum av en stad och som är en del av stadens hjärta. Kyrkan, inte minst en katedralslignande kyrka som S:t Nikolai, ska rymma enskilda besökare liksom de som kommer för att fira gudstjänst tillsammans. Kyrkan ska vara en plats med låga trösklar som är inbjudande och där man lätt känner sig välkommen samtidigt som den ska tydligt peka mot kyrkans Herre, Jesus Kristus.

”Ett kyrkorum ska inte bara vara funktionellt så att man se, hör, kan röra sig och kommunicera i det. ... Ett kyrkorum ska också vara sublimt. Att ett kyrkorum ska vara sublimt betyder att det på det ena eller på det andra sättet ska lyfta sig ut över de dimensioner som andra byggnadsverk besitter.”¹

Det är med andra ord ett stort ansvar att bidra till den ständiga utvecklingsprocessen. Det vi nu gör ska vi hela tiden tänka oss kunna vara välmotiverat i ett mycket, mycket långt tidsperspektiv. De förändringar som här presenteras är så gott som alla helt reversibla. Endast de föreslagna utbyggnaderna mot Stora torg innebär ingrepp som är svåra att helt radera ut, men å andra sidan handlar utbyggnaderna om en återgång till hur kyrkan har sett ut under huvuddelen av sin levnad.

Många kyrkor runt om i Europa förändras nu för att fungera mer multifunktionellt. I Sverige förändras också många kyrkor och i Göteborgs stift finns ett flertal exempel på hur kyrkobyggnaderna tas i anspråk för en mycket bredare verksamhet än vad de har inrymt traditionellt. Men på flera sätt är det återgångar till gångna seklers användning av kyrkorna, kyrkan var ofta den stora samlingslokal som fanns att tillgå i samhället. De föreslagna förändringarna ändrar dock inte i grunden S:t Nikolais identitet, men de underlättar ett mer mångfunktionellt användande av kyrkan.

Processen inför framtagandet av denna presentation har varit följande:

- Fortlöpande kontakt med Länsstyrelsens antikvariska expertis från och med november 2020.
- Under vintern 2020-21 fanns en utställning i S:t Nikolai som presenterade ett antal möjliga förändringar av kyrkan.
- Under 2021 diskuterades frågorna vid kyrkoråd och andra samlingar.
- Den 11 november 2021 fastställde Halmstads församlings kyrkofullmäktige församlingens

Lokalförsörjningsplan. Som bilaga till planen fogades skriften ”Mitt i staden, mitt i livet” där ett stort antal förändringsförslag presenterades, författad av prästerna Mikael Isaksson och Lars Björksell. Texten i den skriften återfinns till mycket stor del i också denna skrift.

- Under våren 2022 genomförde Kulturmiljö Halland en antikvarisk förundersökning av de förslag som återfinns i Lokalförsörjningsplanens bilaga.
- Den 19 april 2022 utsågs Projektgrupp S:t Nikolai av församlingens kyrkoråd.
- Under augusti och september 2022 genomförde projektgruppen studiebesök i följande kyrkor: Sjötofta, Tranemo, Hjärtum, Vessige, Okome, Tyska Christinae och Fässberg samt Göteborgs-, Skara-, Linköpings- och Växjö domkyrkor.

*O Gud, gör dörren
till detta hus vid nog
att ta emot alla
som längtar efter kärlek
och gemenskap,
trång nog att utestänga
all avund,
högfärd och trätlystnad.
Gör dess tröskel så slät,
att den inte blir en stötesten
för barn eller vilsna fötter,
men så hög och stark,
att den tvingar frestarens
makt tillbaka.
Gud, låt dörren till detta hus
bli en port
till ditt eviga rike.²*

¹Ett mångtydigt rum, s. 191

²Ur Uncommon Prayers

Utbyggnader mot Stora torg

”Landskapet är i sig själv bärare av en betydelse. Kyrkorna lades gärna i landskapets ’brännpunkt’³

När en kyrka byggdes under medeltiden var det mycket noga genomtänkt var kyrkan skulle byggas och hur den skulle passa in i landskapet, vare sig det var en kyrka på landsbygden eller i en stad. När det bestämdes att Halmstad skulle flyttas från det vi nu kallar för Övraby var det självklart att stadens nya kyrka skulle byggas vid stadens nya torg – mitt i staden och mitt i livet. S:t Nikolai blev en kyrka som skulle imponera genom sin storlek och den stolthet som den ingav halmstadsborna men samtidigt vara en kyrka som verkligen var nära och lätt att besöka. Genom att bygga kyrkans entré genom ett vapenhus i en utbyggnad vänd mot torget underströks denna lättillgänglighet. Ytterligare en utbyggnad mot torget byggdes längre österut, vilken kom att inrymma kyrkans sakristia. Av olika anledningar revs de båda norra utbyggnaderna 1869 och med prästgården mittemot tornet kom den tidigare raka vägen från det öppna torget in i kyrkan att bytas mot en trängre ingång och ett mindre kyrktorg. Dessutom uppfattas ingången via vapenhuset som svår att hitta, många är de presumtiva kyrkobesökare som förgäves har ryckt i den låsta port som vetter mot Stora torg och sedan vänt om i tron att kyrkan är låst. Under ett antal år har det arbetats på olika former av lösningar på de lokalproblem som finns i S:t Nikolai, exempelvis en utbyggnad söderut där den nuvarande sakristian finns eller ett stort Kyrkans hus med konferensanläggning precis bredvid kyrkan. Mycket energi och pengar har lagts ned i dessa försök att hitta lösningar som av olika anledningar inte kunnat förverkligas. Därför är det angeläget att nu

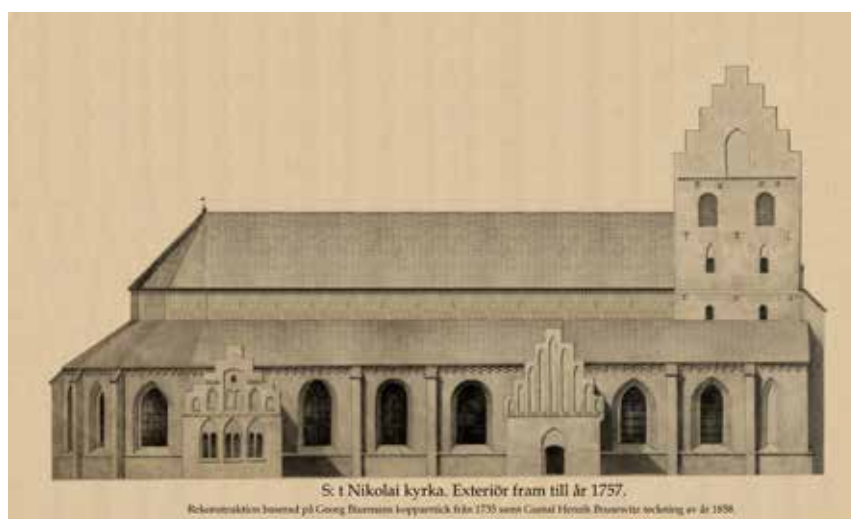
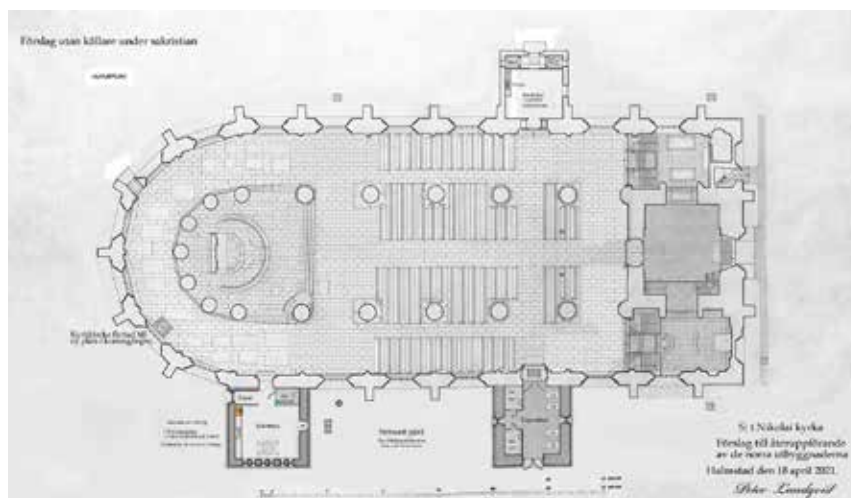

Bild 1: Idéskiss av S:t Nikolai kyrka. Bild 2: S:t Nikolai kyrka exteriört, fram till 1757, mot Stora torg. Bilderna är sammanställda av Peter Lundqvist.

hitta ett annat sätt att möjliggöra en långsiktig lösning på lokalproblemen. Behovet av lösning understryks ytterligare av planerna på att flytta in mer verksamhet in i själva kyrkan i och med flytten av medarbetare och verksamhet från gamla pastorexpeditionen till Kyrkans hus. Till komplexiteten av problematiken hör att S:t Nikolai inte enbart har det ”vanliga” skydd som en äldre byggnad har, dessutom ligger den inom ett riksintresse, vilket gör att eventuella

tillbyggnader eller andra sammanlänkningar med andra fastigheter har små möjligheter att godkännas ur antikvarisk synpunkt.

Att åter bygga utbyggnader på precis samma plats som det under huvuddelen av kyrkans historia har funnits utbyggnader kan dock vara en lösning. Två utbyggnader skulle tillsammans med omdisponering av nuvarande vapenhus och sakristia sakristia ge lösningar på behov

³Ett mångtydigt rum, s. 113

av toaletter, kapphängare, städutrymmen, pentry, samtalsrum, rymligare sakristia, förvaringsmöjligheter och en stor cafémiljö. Men minst lika viktigt skulle det vara att åter ”vända” kyrkan mot Stora torg genom en ny huvudentré. Med en attraktiv utemiljö mellan utbyggnaderna öppnas dessutom möjligheter för olika slags verksamheter och aktiviteter som skulle bli Halmstads församlings bidrag till det omskapade och mer attraktiva Stora torg som kommunen nu projekterar.

Interiört kommer den gamla sakristieporten att behöva tas upp på den plats som det tydligt syns att den en gång var. Dessutom behöver det magnifika mariafönstret flyttas, något som går att göra eftersom fönsterna sedan 1800-talet är lika stora.

Hur utbyggnaderna skulle kunna se ut är en annan sak. Att återskapa det medeltida utseendet från de rivna utbyggnaderna skulle resultera i en stilmässig krock eftersom S:t Nikolai inte längre exteriört är en medeltida kyrka. Det skulle bli en medeltida pastisch som nog ska undvikas. De behöver få ett utseende som fungerar väl med kyrkans nuvarande, men med tanke på inledningens ord om att varje tid har lämnat sina årsringar ger återskapade utbyggnader en möjlighet att foga in årsringar från 2000-talet i denna fantastiska byggnad.

En mycket viktig tanke när det gäller det slutliga utformningen av utbyggnaderna är att de ska kunna fungera bra och stilmässigt komplettera resten av kyrkan om både 100, 200 och 300 år.

FÖRSLAG:

1. Ny huvudentré med toaletter byggs på platsen för det ursprungliga vapenhuset.
2. Ny sakristia byggs på platsen för den ursprungliga sakristian, inredningen från den befintliga sakristian flyttas med.
3. Mariafönstret flyttas till det närmast belägna fönstret västerut.
4. Port till vapenhus tas upp i det gamla portvalvet.

Interiör från S:t Nikolai kyrka som det ser ut idag.

Förslag på ingång till sakristia. Man flyttar ”Mariafönstret” till fönsterbågen på vänster sida. Därmed kan man öppna upp den forna portalen till sakristian.

Inglasning av valv

Du har säkert hört någon säga: ”Barnen är vår framtid”. Det ligger mycket klokhets i det och samtidigt kan det vara missvisande. För barnen är vårt NU! Barnens nu ska vi vuxna försöka prägla med tillit, närvaro, omsorg, respekt, vägledning och vördnad. Kyrkan och kristen tro får i Kristi efterföljd stå på barnens sida i varje situation och i varje presens. Vi gör det som en återspeglning av Kristus själv som säger: ”Låt barnen komma hit till mig och hindra dem inte, ty Guds rike tillhör sådana som de” (Mark 10:14). Mot bakgrund av detta är det självklart för oss i S:t Nikolai kyrka att barnen är en omistlig del i gemenskapen. Det ligger en stor glädje och ett stort ansvar i föräldraskapets gåva att lotsa barnen in i kyrkans famn.

Och vi som kyrka ska givetvis vara behjälpliga genom att ge goda förutsättningar till barnfamiljer att komma till kyrkan vid gudstjänster och konserter. Ett exempel på detta är att vi under en given rytm firar familjegudstjänster, familjemässor, dopuppföljning och att vi har utökat söndagsskolan som en integrerad del i den söndagliga högmässan. Söndagsskolan har varit mycket viktig och omåttligt uppskattad och det kommer många barn till högmässan då söndagsskolan är i gång. Och när vi inte har söndagsskola är det gott med ett tillrett utrymme där barn tillsammans med sina föräldrar kan vara, i ett inglasat rum i rummet. Det gör det möjligt för barnfamiljer som behöver dra sig undan då allt för många myror spritter i benen på barnen. Eller som en avskild plats för det ammande barnet vid sin mamma. Under gudstjänster och konserter kan det vara gott att ha en plats som är en del av den stora gemenskapen, men som ändå

erbjuder barnen att hitta det egna rummet så att livet får plats i tron och att tron får plats i livet. Ett stort inglasat rum i rummet gör det också möjligt att servera kyrkkaffe samt ha samlingar av olika slag i ett rum som med full kontakt med resten av kyrkan ändå är avskilt och där ljud inte stör i hela kyrkrummet. En stor inglasad del gör det möjligt att ha barngrupper och andra samlingar parallellt med att kyrkan är öppen för andra besökare som då inte störs. Akustiken i kyrkan gör att samtal nere i kyrkan lätt kan spridas och bli en allmän ljudmatta i hela kyrkan som lätt kan bli störande. Det är svårt att överskatta betydelsen av gemenskapen före och efter gudstjänsten på kyrkbacken förr i tiden. Efter gudstjänsten kunde gudstjänstfirarna stanna kvar, umgås och lösa några av livets stora och små problem. Gemenskapen kring kyrkkaffet har kommit att på motsvarande sätt bli en viktig del av gudstjänsten, nya kyrkor

byggs numera alltid med både ett genomtänkt interiört kyrktorg och tilltalande café- eller samlingsmiljö. Det behövs en plats för samtal och gemenskap under veckans alla dagar i nära anslutning till ett kyrkorum.

På följande sätt blir hela utrymmet vid sidan av orgelläktaren, under orgelläktaren som Dop- och vigselkapellet helt inglasade delar.

FÖRSLAG:

1. Bänkarna under orgelläktaren tas bort och ett glasparti sätts in i dess främre kant.
2. Glaspartier sätts också in ända upp i de båda valven på ömse sidor av orgelläktaren.

Tillgänglighet

”Att göra kyrkorummet tillgängligt, öppet och välkomnande, inte bara i teorin utan i praktiken, är en fråga om trovärdighet”⁴

Att offentliga lokaler ska vara tillgängliga för alla är något som styrs av lagar och bestämmelser. Utgångspunkten är att alla, oavsett fysisk förmåga, ska kunna delta fullt ut i olika slags verksamheter och möten. Det handlar om allas möjlighet till delaktighet i samhällslivet och gäller vid både nybyggnationer och renoveringar av äldre byggnader. Samma lagkrav gäller när en kommun ska bygga en skola som när en församling ska arbeta med sitt kyrkorum, men i det senare fallet finns det ytterligare argument.

Det finns många exempel på situationer när Jesus ställer sig på samma sida som någon som inte fullt ut räknas in i gemenskapen, han argumenterar många gånger mycket tydligt för visa att den gemenskap han talar om är en gemenskap för alla slags människor.⁵ Det inledande citatet understryker vikten av att ta frågorna om tillgänglighet på extra mycket allvar när det gäller ett kyrkorum. I S:t Nikolai finns en mycket väl fungerande ljudanläggning som gör det möjligt att höra väl i hela kyrkan, men högtalarna skulle bli mycket mindre accentuerade om de målades tegelröda för att smälta in mot pelarna. De många pelarna påverkar förstås möjligheten att se bra ur vissa vinklar, men för den som har nedsatt syn finns som regel möjlighet att hitta en plats med bra sikt. När det gäller den fysiska tillgängligheten finns det dock ytterligare åtgärder att göra:

- Till koret kan endast den komma som kan ta de tre trappstegen upp. Kommunionen delas också ut till dem som inte kan komma upp i koret, men det blir en slags särbehandling som rimmar illa med kraven på tillgänglighet för alla. Dessutom handlar tillgängligheten upp i koret också om möjligheten för en rullstolsburen konfirmand att medverka i gudstjänsten på samma villkor som sina vänner eller möjligheten för en korist att sjunga tillsammans med sin kör.
- Ytterligare en fråga gällande koret är bristen på handledare. I nuläget finns handledare endast vid pelarna vilket gör att den som behöver den extra trygghet som en handledare ger behöver gå en extra liten runda för att komma upp i koret. Det finns många exempel i andra kyrkor hur flexibla handledare har satts upp på flera ställen, handledare som har tillverkats med de gamla befintliga som förebild för att smälta in i miljön.
- Både vid koret och vid sakristian finns det nivåskillnader som

inte är utmärkta tillräckligt tydligt. Det behövs en ordentlig markering med skillnader i färg eller nyans för att den som har nedsatt syn ska kunna se att den behöver se upp för nivåskillnaden. Det finns tyvärr exempel på hur kyrkobesökare i S:t Nikolai har ramlat och även skadat sig när de inte har uppmärksammat nivåskillnaderna. Markeringar kan göras på olika sätt – med infrästa spår i stenen eller med inlagda stenmarkeringar i en brytande färg.

- För att kunna använda dop- och vigselkapellet för olika verksamheter behövs det slutligen någon slags lift för att kunna ta sig upp för den branta trappan.

FÖRSLAG:

1. Högtalarna målas tegelröda.
2. Lift till koret installeras.
3. Ytterligare handledare monteras till koret.
4. Nivåskillnader i kortrapporna markeras.

⁴Levande arv, s. 84

⁵Exempelvis Matt 9:9-13 och Matt 22:1-10

Vapenhuset

S:t Nikolais vapenhus har en stor rymd som skulle kunna utnyttjas på ett bättre sätt än dagens funktion som enbart entré och plats för bokbord. Vid studiebesöken i olika kyrkor har det för projektgruppen blivit mycket tydligt att det är helt nödvändigt att enkelt och nära kyrkorummet kunna förvara alla de stolar, gradänger, scener, ljusutrustning och annat material som behöver förvaras för att kyrkan verkligen ska kunna fungera mångfunktionellt. Utan smidiga förvaringslösningar blir utrustning och möbler lätt stående framme, vilket ger ett negativt intryck. Genom att utnyttja vapenhusets

rymd helt och hållet så skulle det vara möjligt att där bygga ett förråd i tre våningar för allt som behövs förvaras. Funktionen som nödutgång kan fortfarande finnas kvar vid stora gudstjänster och andra arrangemang genom att en bred gång rakt igenom förrådet behålls till den västra porten.

FÖRSLAG:

1. Att låta det befintliga vapenhuset bli förråd i tre våningar och att bygga hela konstruktionen i stål utan att påverka vapenhusets väggar eller tak.
2. Att installera en hiss i det nya förrådet som dels gör det möjligt

att bygga förråd i tre våningar men som också kan användas som tillgänglighetsanpassning till Dop- och vigselkapellet.

3. Återanvända och bygga vissa bänkar till stilrena förvaringsutrymmen inne i kyrkan.

Entrédisk för värdar och guider

”Vi ser det som ett värde att vår församlings kyrka är ett öppet kyrkorum mitt i den centrala staden. Ett rum där människor ... kan finna ro och stillhet, be, ta en andhämtningspaus i den pulserande hektiska vardagen”⁶

Inte minst under den pågående pandemin och den starkt ökade bemanningen av S:t Nikolai kyrka har det blivit tydligt hur många människor som varje dag söker sig till kyrkan mitt i staden. Det är förstås en speciell tid, men det är slående hur det helt vanliga vardagar är en ström av människor som under stora delar av dagen kommer in för en stund i denna fantastiska kyrka. Det är mycket angeläget att fortsätta att hålla kyrkan öppen för enskilda besök.

Med en ny entré mot torget, många fler församlingsaktiviteter i kyrkan samt utställningar och andra arrangemang finns ett ökat behov av bemanning av kyrkan. De anställda medarbetarna ser fram emot att förlägga mer verksamhet i kyrkan och använda den mer, men det skulle också vara en fin arbets-

uppgift för ideella medarbetare att genom sitt värdskap kunna medverka till att hålla kyrkan öppen. Vid den nya entrén skulle en bänk som nu är vänd mot barnens altarskåp kunna omvandlas till en disk för värdar och guider. Vårdarna skulle kunna tjänstgöra parvis och välkomna besökare till Hallands katedral, svara på frågor och finnas till hands.

En av erfarenheterna av pandemitiden är vikten av att församlingens präster fortsätter att finnas tillgängliga i kyrkan en tid varje dag. Men många som kommer in i kyrkan söker inte den typen av samtal, de vill besöka kyrkan men också möta en trevlig människa och prata lite. En tydlig disk med material samlat och som bemannas av goda värdar skulle vara en stor tillgång för S:t Nikolai och alla hennes enskilda besökare.

FÖRSLAG:

1. Bygga om en bänk till entrédisk vid den nya entrén

Entré från Stora torg med inritad informationsdisk till vänster.

⁶Kyrkorummet - kulturarv och gudstjänst s. 97

Bildskärmar och Projektorduk

Delaktighetens och tillgänglighetens glädje är en röd tråd som får löpa genom hela församlingens verksamhet. Erfarenheten av att känna sig delaktig är ett vaccin mot den ofrivilliga ensamheten och det upplevda utanförskapet. Vi får lyssna in dopliturgi's inledningsbön där det står: "I dopet görs inte skillnad på människor. Ingen är störst eller minst, först eller sist. Alla är ett i Jesus Kristus" (Ur Kyrkohandbok för Svenska kyrkan). Denna röda tråd bör vi också fånga upp när det gäller våra gudstjänster och konserter. Delaktigheten och tillgängligheten kan ibland halta då kyrkan är fullsatt. I vår vackra kyrka har vi stora och breda pelare som skymmer sikten för många människor. Då kan det bli väldigt tydligt att någon kan känna sig vara först eller sist i att hitta en rimligt bra plats i kyrkan då den är fullsatt. Pelarna kan bli en skiljemur mellan gudstjänstfirarna och det som sker i koret.

I Luthers fotspår vill vi använda oss av samtidens tekniska möjligheter för att så många som möjligt ska kunna ta del av kyrkans tro och liv. Boktryckarkonsten gjorde det möjligt för Luther att sprida sina teser effektivt. Luthers 95 teser spreds med hjälp av tryckpressen över hela Tyskland på två veckor år 1518 och över hela Europa på två månader. Så, att införa bildskärmar på de pelare som skymmer koret är helt i linje med den lutherska klosheten i att använda sig av modern teknik för att så många som möjligt ska ta del av kyrkans tro och liv i form av gudstjänster och konserter med alla sina sinnen. Inte minst med seendet. Seendet kan vara en viktig del i vår tro. Att inte bara höra, utan också att kunna se det som sker. Jesus säger till Tomas:

"Du tror därför att du har sett mig. Saliga är de som inte har sett men ändå tror" (Joh 20:29).

Det leder oss till det förslag som kommit in gällande bildskärmar på pelarna. Att placera en fast videokamera som är inställd på koret vars signal leds till bildskärmar så att man utan problem kan ta del av det som sker i koret trots att man har hamnat bakom en pelare. Dessa bildskärmar är i många kyrkor och katedraler en självklarhet. Det finns flera innovativa och estetiskt smakfulla sätt att fälla in dessa bildskärmar i passande träramar som passar väl ihop med nuvarande psalmtavlor och övrigt kyrkorum. Bildskärmarna kan också fungera som psalmtavlor och möjliggör även att kunna fira gudstjänst på ett stämmingsfullt sätt i en nedsläckt kyrka då både liturgiska texter och psalmverser kan visas på skärmarna.

Det är intressant att veta att redan på 1930-talet fanns förslag på att psalmtavlorna i S:t Nikolai skulle

ersättas av något som skulle fungera smidigare vid byte av psalm – en mekanisk display med roterande siffror.

I samma andetag har det också väckts tankar om en projektor-duk i koret. I nuläget får vi ofta använda en mobil projektor-duk i samband med fördjupningskvällar och andra tillställningar, men det har i ärlighetens namn haltat både i storlek och logistik. Förslaget gäller en duk som är anpassad efter kyrkorummet som är lätt att fälla ner vid användning och lätt att fälla upp då den inte används. Projektorns placering kan vara dold uppe på kororgeln.

FÖRSLAG:

1. Byta de flesta psalmtavlorna mot bildskärmar som får en ram som gör att de smälter in i miljön.
2. Installera en stor nedfällbar bildskärm som i uppfällt läge döljs bakom en pelare.
3. Montera en projektor ovanpå kororgeln.

Interiör från Skara domkyrka.

Nuvarande sakristia

Förslag har kommit in om att låta oss använda och förädla sakristian till ett än mer utpräglat rum för samtal, förberedelser och avskildhet (detta under förutsättning att en ny sakristia byggs utanpå kyrkans nordöstliga riktning). Jesus säger: "När du ber, gå då in i din kammare, stäng dörren och be sedan till din fader som är i det fördolda" (Matt 6:6). Att be och att möta människan i det lilla och enskilda sammanhanget är bärande i kyrkans praktiserande av bikt, själavård och enskild kommunion. Dessutom behöver dopfamiljer,

brudpar, sorgehus och många fler kunna stänga in sig i samband med förberedelser inför olika gudstjänster. I detta utrymme skulle det också, enligt förslag, vara bra om det finns plats för ett pentry till kyrkkaffen och annan servering.

FÖRSLAG:

1. Inreda ett pentry där den befintliga inredningen i sakristian nu finns.
2. Sätta upp en glasvägg i den befintliga sakristian och inreda ett samtals- och mötesrum.

Klockan i vapenhuset

I vapenhuset finns den gamla lillklockan. Den står på golvet i en kraftig ställning och ljuder vackert och mäktigt. Den tar dock plats om vapenhuset blir förråd, dessutom kommer den varken att kunna synas eller användas. En tanke är att flytta in den i kyrkorummet, i korgångens sydöstra hörn. Där skulle den kunna få en vacker plats men dessutom kan den användas som klocka exempelvis

när barngruppen ska ha andakt, det bjuds in till middagsbön eller det är dags att markera att pausen i konserten är slut.

FÖRSLAG:

1. Att flytta klockan till korgångens sydöstra hörn

Amba och stolar i koret

Ambon i koret är fullt funktionell, men eftersom den vid så gott som varje högmässa vrids och flyttas skulle en dubbelsidig ambo vara mer lämplig. Där kan den dels fungera vid textläsningar, information och predikan men samtidigt vara beredd att fungera vid kyrkans förbön som leds vänd mot altaret.

En ny ambo kan också utrustas med en liten bildskärm som visar samma innehåll som projiceras eller visas på bildskärmar, mycket funktionellt för den som talar vänd mot församlingen. Präster och diakoner saknar i nuläget en självklar plats varifrån gudstjänsten leds, det finns många exempel på smäckra och ändamålsenliga korstolar med

plats för de böcker och papper som behövs.

FÖRSLAG:

1. Tillverka en ny dubbelsidig ambo med bildskärm.
2. Tillverka tre korstolar för gudstjänstledare att ställas på korets södra sida.

Stolar istället för bänkar i sidoskeppen

Ursprungligen fanns det få bänkar i S:t Nikolai kyrka, antagligen enbart utmed kyrkans sidor för användning av gravida kvinnor och äldre gudstjänstfirare. Bänkarna började fylla kyrkan under 1500-talet i samband med reformationen och de förändringar av gudstjänsten som då blev fallet. Fram till dess fanns det en större flexibilitet att röra sig i kyrkan. I många kyrkor minskas antalet bänkar sedan flera decennier tillbaka. Det ger som

resultat mer mångfunktionella kyrkor som vid behov kan möbleras upp för att rymma många sittande. S:t Nikolais nuvarande bänkar är relativt nya, från 1941. Genom att behålla mittskeppets bänkar skulle en stor del fasta sittplatser behållas medan borttagande av bänkarna i sidoskeppen skulle ge stora möjligheter till olika slags verksamheter och möbleringar men också erbjuda en större rymd. För att lätt kunna möblera kyrkan vid behov är det

viktigt att stolarna förvaras mycket nära, förslagsvis i det nuvarande vapenhuset.

FÖRSLAG:

1. Att ta bort bänkarna i sidoskeppen
2. Att lägga stengolv likt resten av kyrkan där bänkarna nu står
3. Att skaffa bekväma fällbara stolar eller utrymmessnåla fasta stolar som enkelt kan tas fram vid behov.

Altare, altarring och altaruppsats

I Bibeln möter vi Hagar som ger namn åt Gud då hon säger: ”Du är Seendets Gud” (1 Mos 16). Gud har sett henne i hennes livssituation. Guds tillvända ansikte formade hennes liv. Nu har hon en ny värdighet som inte kan tas ifrån henne. Hon har lärt känna Seendets Gud. Och hon har hopp för sin framtid. Än idag vill Seendets Gud vända sitt ansikte till oss och ge oss hopp och framtidstro. Vi människor som är relationsvarer kan inte överleva utan den andres närvarande blick. Att vara människa är att se och att bli sedd. Det är ett av mänskligheten djupa och grundläggande behov. Människans inre fundament vilar på att få ett tillvänt ansikte till sig. Församlingens identitet, kallelse och verksamhet genomsyras av detta på många olika sätt, inte minst prästens liturgiska roll. Utifrån denna grundklang har det kommit in förslag om att detta också kan få gestaltas genom att förändra kyrkans altare till ”Versus populum”. En liturgisk term som betyder ”vänd

mot folket/församlingen”. Alltså att altaret friställs från vägg/altaruppsats så att prästen kan stå vänd mot församlingen under stora delar av liturgin. En tydligt liturgisk gestaltning som visar på Jesu tillvända ansikte till oss. I dagsläget står altaret ”Ad orientem” som betyder att prästen står vänd mot öster med ryggen mot församlingen. Inte bara i Sverige har ett mycket stort antal altaren flyttats under de senaste decennierna på detta föreslagna sätt. Att fira mässan där prästen tydligt är vänd mot församlingen är en allmänkyrklig förändring som understryker gemenskapstanken i gudstjänsten. Ett förslag om att förändra altarringen har också kommit in. Det handlar om att öppna upp altarringen i mitten och ge blicken fri sikt till altaret. Detta kan också få bli en tydligt teologisk markering kring den rivna skiljemuren mellan människa och Gud genom Jesus. En sådan förändring skulle också innebära en möjlighet att se över altarringens mobilitet. Att göra altarringen flyttbar skulle

vid ett antal tillfällen under kyrkoåret vara gynnsamt, inte minst vid stora konserter i S:t Nikolai kyrka. Altarets nuvarande utformning tillsammans med altaruppsatsen kom till 1941. De båda nedre paren statyer i altaruppsatsen fick fel platser vid återuppsättandet 1941, något som behöver rättas till.

FÖRSLAG:

1. Att byta plats på de båda undre statyparen i altaruppsatsen.
2. Att dela altarringen i fem delar som alla är flyttbara.
3. Att använda kyrkans befintliga, lösa, altarbord och ställa det i koret och använda det som nattvardsbord medan det befintliga altaret är fortsatt platsen för ljus och blommor.
4. Att bygga förvaringsskåp bakom högaltaret för förvaring av vaser, ljusstakar och annat som behövs lättillgängligt i koret.

Ljusbärare

1968 tog den första ljusbäraren i modern tid in i en kyrka hörande till Svenska kyrkan - ljusgloben i Uppsala domkyrka. Sedan dess har en stor ljusbärare blivit en helt grundläggande del av det som förväntas finnas i en kyrka. För många människor är det viktigt att kunna gå in i en kyrka när man själv vill, tända ett ljus och be en bön eller sitta i stillheten. I många kyrkor har konstnärligt utformade ljusglobar, ljusträd eller ljusbåtar

blivit centrala delar av kyrkornas interiör. För halmstadbor med närhet till havet skulle en stor ljusbåt strax innanför den nya entrén i S:t Nikolai kunna bli viktig och uppskattad.

FÖRSLAG:

1. En större ljusbåt i smide tillverkas och placeras öster om den nya entrén inne i kyrkan

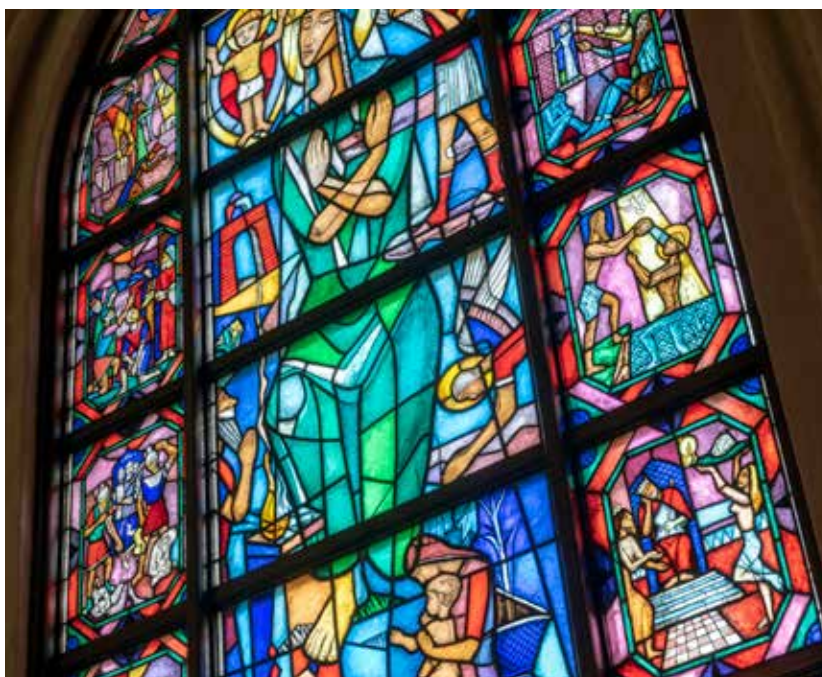

Ljusträd i Växjö domkyrka

Belysning av S:t Nikolais fönster

Under åren 1955-78 utförde Einar Forseth S:t Nikolais åtta magnifika korfönster i blyinfattat glas. Fönsterna är färgsprakande och innehåller ett stort antal bilder alltifrån Gamla Testamentet in i vår nutid.

Tyvärr är korfönsterna anonyma för förbipasserande om inte kyrkan är starkt upplyst inifrån. På motsvarande sätt framgår inte färgprakt och motivrikedom inne i kyrkan när det är mulet eller på kvällstid. I det nuvarande dop- och vigselkapellet finns ytterligare ett stort fönster av Forseth, tillverkat 1953. Slutligen har Erik Olson gjort de två mindre, runda, fönsterna i kyrkans korsarm.

Mariafönstret i S:t Nikolai kyrka

FÖRSLAG:

1. Att belysa S:t Nikolais åtta korfönster och eventuellt också fönstret i dop- och vigselkapellet samt de båda runda fönsterna, om möjligt både in- och utvändigt.

INSPIRATIONS
BILDER
FRÅN
PROJEKTGRUPPENS
STUDIERESA

Delad, flyttbar altarring och fristående altare i Sjötofta kyrka

Förvaring i gamla kyrkbänkar i Sjötofta kyrka

*Glasdörrar i den nya entrén
i Tranemo kyrka*

Barnhörna med visning av det medeltida golvet i Hjärtums kyrka

Bildskärmar i Skara domkyrka

Projektionsduk i Skara domkyrka

Skärmar och projektor i Fässbergs kyrka

Lift till koret i Växjö domkyrka

Stora ytor genom borttagna bänkar i Skara domkyrka

Inglasat barnrum i Fässbergs kyrka

Fällbara stolar med förvaring i Linköpings domkyrka.

Stålkonstruktion i Linköpings domkyrkas sakristia. Inspiration till förvaring i S:t Nikolai vapenhus.

Inglasat rum under läktaren i Tyska Christinae kyrka

Sopsäckshållare i Skara domkyrka

Barn- och amningsrum i Fässbergs kyrka

Inmålade högtalare i Fässbergs kyrka

